

69
25. maja

LITOSTROJ

DELAV KNJIZ
PREŠERNOVA

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TITOVIH ZAVODOV LITOSTROJ

LETO II.

MAJA 1961

ŠTEVILKA 5

V TRBOVLJAH JE PRIČELA OBRATOVATI NAŠA NOVA MLINICA CEMENTA

NE OSTANITE NA POL POTI

V petek, 12. maja, je krenila izpred Gospodarskega razstavišča skupina osebnih avtomobilov, polnih predstavnikov Litostroja, na pot proti Trbovljam. Ob 11. uri je bilo predvideno v tamkajšnji cementarni slovesno odprtje nove mlinice cementa — izdelka našega delovnega kolektiva.

Na sprejemu pri glavnem direktorju cementarne inženirju Ivo Pinteriču je bil razen mnogih predstavnikov jugoslovanskih cementarn, domačih in tujih gostov navzoč tudi pomočnik sekretariata za industrijo Izvršnega sveta LRS inž. Vladimir Čatež, šef plana za gradbeni material pri Izvršnem svetu LRS inž. Viktor Turnšek, dalje prof. inž. Engelbert Hribernik, zastopnik švicarske tvrdke Escher Wyss iz Züricha, ki je sodelovala pri graditvi mlinice cementa, gospod dr. Ruegg, od vodilnih Litostrojčanov pa glavni direktor Ivan Kogovšek, predsednik delavskega sveta Milan Vidmar in komercialni direktor inž. Zvonimir Birsar.

Po sprejemu se je skupina 60 udeležencev slovesnosti napotila v okrašeni novozgrajeni obrat cementarne, kjer je montirana naša mlinica. Uvodoma je govoril predsednik tamkajšnjega delavskega sveta Jože Matko, ki je v kratkih besedah naglasil pomen nove naprave, za njim pa direktor inženir Ivo Pinterič, ki je slovesno vključil nove aparature. Reško dvominutno tuljenje sirene je opozorilo cementarniški kolektiv, naj se odstrani od nevarnih mest, hkrati pa oznanilo, da pričena obratovati nov gigantski stroj.

V zvezi z odprtjem nove mlinice smo govorili z nekaterimi višjimi predstavniki in drugimi odgovornimi činitelji v cementarni o naši novi napravi.

SELE NA POL POTI STE

Inženir Ivo Pinterič — direktor cementarne.

Spričo ogromnih potreb naše cementarske industrije po novih, sodobnih strojih je odločitev Litostroja, da se bo še bolj kot doslej posvetil izdelavi strojnih naprav za cement, vredna vsega priznanja. To bo imelo velik pomen v vseh jugoslovanskih tovrstnih tovarnah. Sicer sem pa mnenja, da ne smete ostati na pol poti. Izdelava mlinic je samo en člen pri naši proizvodnji. Potrebujemo še peči, sušilnice za premog, različne filtrske naprave in podobno. Prav od vašega kolektiva pričakujemo, da nam bo tudi pri izdelavi takih naprav priskočil na pomoč.

Dosedanja kvaliteta vaših proizvodov vam zagotavlja, da boste lahko povsem konkurenčni z ino-

zemskimi ponudniki. Dovolite, da se preko vašega glasila zahvalim celotnemu kolektivu za uspešno izvršeno delo, še posebej pa inž. Ecimoviču in njegovi monterski skupini za prizadevanje in solidnost pri njihovem delu.

nico cementa, ki jo spuščamo v pogon, zadovoljni. Zadovoljni smo tudi z delom vaše monterske skupine. Cementarii želimo, da bi razširili svojo proizvodnjo tudi na izdelavo peči in drugih naprav, ki jih potrebujemo. V imenu delavskega sveta naše cementarne želimo vašemu kolektivu ob tej lepi delovni zmagi, da bi še tesneje sodelovali.

PRESADITE TUJE IZKUŠNJE NA DOMAČA TLA

Inž. prof. Engelbert Hribernik in inž. Alfred Petrič.

S tem, ko je Litostroj izdelal mlin take zmogljivosti in takega tipa, kot je trboveljski, je prebil led. Vaša nadaljnja naloga je izdelava rotirnih peči. Glede tega

V odgovoru je Ivan Kogovšek pohvalil prizadevanja delavcev projektantov in konstrukterjev Litostroja za uspešno delo in naglasil, da je Litostroj po zaslugi trboveljskih cementarjev pridobil pri gradnji mlinice cementa precejšnje izkušnje, ki bodo našemu podjetju pri naslednjih podobnih gradnjah koristile. Tovariš direktor je rekel, da je Litostroj sicer na splošno poznan kot proizvajalec turbin, vendar pa, da razširja svojo proizvodnjo tudi na take stroje, kot so jih izdelali za Trbovlje, in želi, da bi pričeli čim tesneje sodelovati z vsemi jugoslovanskimi cementarnami. Pozval je vse zastopnike jugoslovanskih cementarn, naj se povežejo z nami, da bi lahko uspešno sodelovali.

Ob koncu svoje zdravice je tovariš Kogovšek podaril tovarišu Pinteriču umetniško sliko Julijskih Alp, delo akademskega slikarja Ravnikarja.

Nazdravil je tudi zastopnik švicarske tvrdke Escher Wyss gospod dr. Rugg, ki je poudaril, da je počaščen s povabilom v Jugoslavijo in svojim prisostvovanjem na otvoritvi nove mlinice cementa. Gospod dr. Rugg je vsem prisotnim izročil pozdrave glavnega direktorja te tvrdke. Zahvalil se je za lep sprejem inženirju Pinteriču, Ivanu Kogovškemu, inž. Birsarju in inž. Ovseničku. Nadalje je dr. Rugg govoril o zgodovini in razvoju njihovega podjetja in o njihovem prehodu na proizvodnjo opreme za cementarne. Izrazil je zadovoljstvo nad sodelovanjem s solidnim in renomiranim Litostrojem in zaželel uspešen razvoj jugoslovanske cementarske industrije.

ZAHVALA KOLEKTIVU EE STROJEV IN NAPRAV

Jože Kušar — šef EE strojev in naprav

S spustitvijo v pogon nove mlinice cementa v Trbovljah je doseglo naše podjetje in proizvodna enota strojev in naprav novo delovno zmago pri izgradnji cementarske industrije.

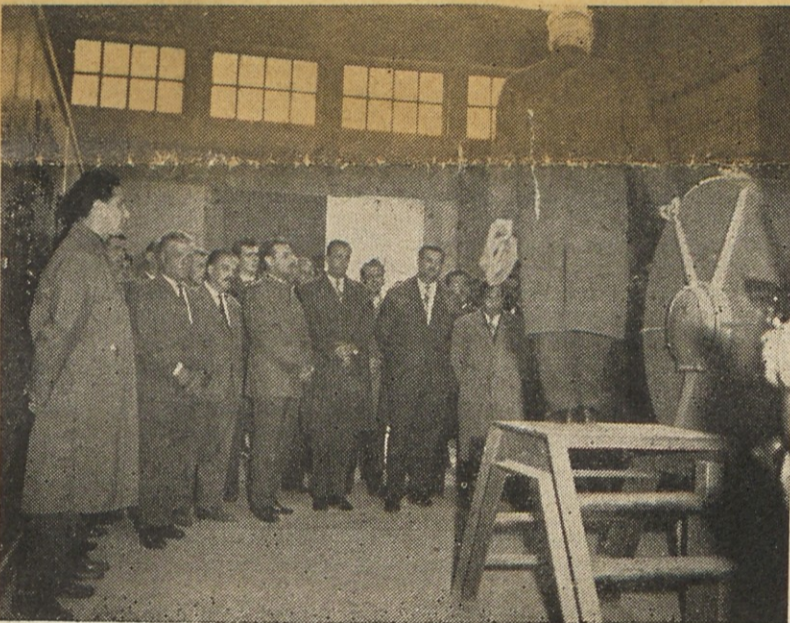
Zato gre vsa zahvala celotnemu kolektivu strojev in naprav ter vsem drugim, ki so kakorkoli pripomogli k temu uspehu.

DS IN UO TOVARIŠU TITU ZA 1. MAJ

Ob 1. maju smo poslali čestitke tovarišu Titu, predsedniku Ljudske skupščine LR Slovenije Mihi Marinku in podpredsedniku Zvezne ljudske skupščine Francu Leskošku-Luki.

Ko smo pričeli graditi Litostroj, smo ga želeli postaviti na trdne temelje. In če smo hoteli ustanoviti močne osnove za našo tovarno, smo rabili med drugim tudi dober cement. Dobili smo si ga iz trboveljske cementarne. Takrat je delovni kolektiv pošiljal v Ljubljano cele vagone kvalitetnega cementa, takrat so tudi cementarji v silnem zagonu prispevali svoj delež k dograditvi Litostroja.

Zdaj, po 14 letih, ko smo se razvili v mogočno tovarno in smo skoraj v celoti osvojili tudi proizvodnjo strojnih naprav za cementarne, smo se cementarjem oddolžili za njihovo nesobično pomoč pri gradnji Litostroja. Roka je umila roko!

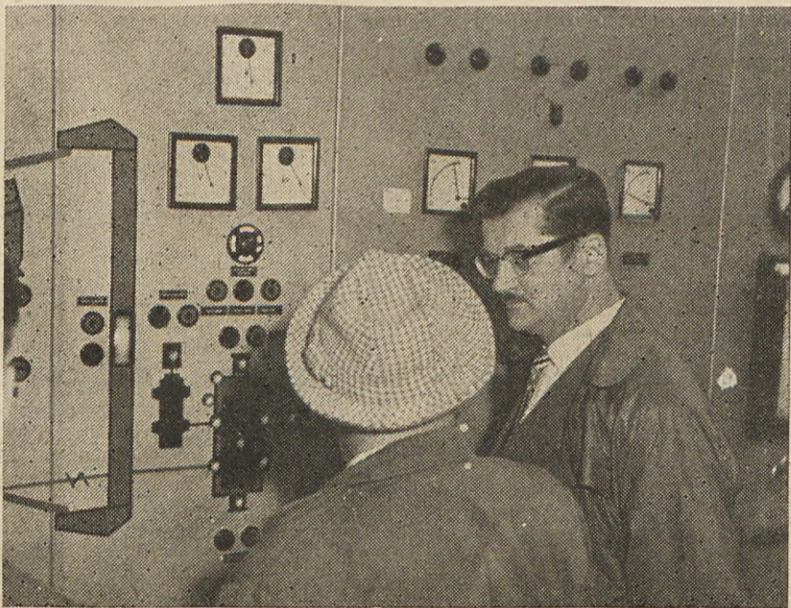

Tik pred spustitvijo v pogon je govoril direktor trboveljske Cementarne inž. Ivo Pinterič

SE TESNEJŠE SODELOVANJE

Jože Matko — predsednik delavskega sveta cementarne.

Čeprav poznamo vaše izdelke že od takrat, ko ste nam dobavili drobilne stroje, smo z novo mli-

Še zadnji pritisk na gumb in mlinica bo stekla

(Nadaljevanje na 3. str.)

NAŠI VODILNI DELAVCI OB 45-URNEM DELAVNIKU

V SOBOTO OB 11?

Uredništvo našega časopisa je že lani izvedlo anketo o 8-urnem skrajšanju delovnega tedna ali o 7-urnem delavniku ves teden. 97,3% se je odločilo za prvo varianto.

Uredniški odbor časopisa Litostroj se je v sodelovanju s predstavniki DS podjetja odločil, da prepusti v razpravo predloge in možnosti o skrajšanju delovnega časa za 3 ure tedensko obratnim DS. Hkrati s tem smo povprašali za mnenje o 45-urnem delavniku vodilne upravne, politične in družbene delavce.

Oba pobudnika te zamisli sta pripravila v zvezi s tem nekaj konkretnih variant, da bi ODS in vodilni delavci podjetja o njih razpravljali. To pot objavljamo izjave nekaterih vodilnejših delavcev, prihodnjic pa bomo objavili mnenja ODS.

primanjkuje delavcev (v širšem smislu besede), priznati pa moramo, da so današnji normativi v primerjavi s podobnimi pokazatelji v tujini še vedno visoki, kar pomeni, da so določene rezerve še vedno velike. Če bi hoteli ostati na svetovnem tržišču konkurentni, bomo morali tako in tako izboljšati delovno disciplino, misliti na sodobnejše proizvodne postopke in razširiti sodelovanje kolektiva pri manjših racionalizacijah. Že ob upoštevanju samo teh nekaterih »izboljšav« bi pridobili 3 ure, zaslužki pa bi lahko ostali kljub temu enaki. Če bi bili ugodni tudi ostali pokazatelji za skrajšanje delovnega časa, ki jih jaz nisem upošteval, bi bilo prav, da bi naredili preizkus v nekaterih »najtežjih« obratih.

Ena izmed sprejemljivih variant za skrajšanje delovnega časa je ta, da bi delali ves teden od 6. do 14. ure — odmor bi skrajšali vsak dan za 6 minut. V soboto bi delali od 6. do 11. ure brez odmora, v ponedeljek pa bi s 6 minutami skrajšanega odmora in s sobotnim odmorom vred pridobili še 1 uro — tako da bi pričeli delati ob 7. uri. Skrajšanih odmorov ne bi posebej plačevali, seveda, če bi bilo mogoče upoštevati take variante v okviru ostrih zakonskih predpisov.

Ing. VINKO ČIŽMAN —
tehnični direktor
Bolje izrabljati čas

Pogoj za uvedbo skrajšanega delovnega tedna bi moral biti med drugim v tem, da bi bil v novem delovnem času glavni in kvartalni plan dosežen oziroma presežen. S tem ne mislim, da bi se ljudje fizično bolj naprezali kot doslej — delavci naj bi le bolj izrabljali čas in bili pri svojem delu iznajdljivejši. »Skrita rezerva« je tudi v tem, da delavci ne bi več podaljševali časa, ki je določen za odmor, da ne bi prihajali na delo prepozno in odhajali domov prezgodaj. Vsa tovarna naj bi prenehala delati naenkrat, v soboto ob 11. uri, plačani pa naj bi bili za 48 ur. V sodelovanju s ODS, upravo in vsemi političnimi organizacijami smo sposobni skrajšati delovni teden že v jeseni.

FRANC KRANJC —
predsednik sindikata

Vsakdo mora postati najprej Litostrojčan in šele potem vse drugo

Glede na precejšnje število nadur ne vem, če bi bilo o skrajšanem tedniku primerno razpravljati. Če pa bi se za to vendarle odločili, bi bilo treba izboljšati organizacijo dela, postriti delovno disciplino in zmanjšati izmet. Vsak delavec mora postati najprej Litostrojčan in šele potem vse drugo. Predlagam, da bi skrajšali za nekaj minut odmor in delali v soboto do 10. oziroma 11. ure. Če bi naredili poizkus, bi ga morali narediti kompleksno, za vso tovarno hkrati. Število sobotnih izhodov iz tovarne, zlasti pred prazniki, upadanje porabe energije, razpoložanje delavcev zadnjih delovnih ur v soboto in drugi pokazatelji kažejo, da nam ob izpolnjevanju gornjih pogojev skrajšanje delovnega tedna ne bi delalo velikih preglavic. Kakih 14 dni bi škripalo, potem pa bi vsa stvar verjetno stekla.

VINKO HELCL —
direktor gospodarsko-računskega sektorja
Že letos?

Tudi jaz se zavzemam za skrajšanje delovnega tedna, seveda s

pogojem, da ne bi bil zaradi tega efekt dela manjši. Če delamo po učinku, je jasno, da nihče ne bi hotel zaslužiti manj, kot je zaslužil doslej. Vsi bi morali biti plačani za 48 ur dela. V soboto naj bi delali do 11. ure. Če bi delali v zvezi s tem preizkus, bi moral le-ta trajati najmanj 3 mesece. Morebiti bi bili pogoji zreli že leto oktobra, ob zadnjem četrtletju.

STANE VOGELNIK —
sekretar TK ZKS

Delavci to zaslužijo

Podatki, ki jih imamo o izvršitvi plana, zlasti tisti, da smo izpolnili dinamični plan v prvih 4 mesecih 100%, da je skrb glede založenosti z delom v glavnem odpravljena, ker imajo skoraj vse EE dovolj naročil (deloma tudi za prihodnje leto), da imamo precejšen dotok novih naročil, ki bodo terjale uvedbo tretje izmene, dokazujejo, da je situacija glede uvedbe skrajšanega delovnega tedna za 3 ure zrela. Ti skopi in nepopolni podatki dokazujejo, da zaradi skrajšanja delovnega časa izpolnjevanje plana ne bi bilo prizadeto in da si delovni kolektiv pri takih naporih skrajšanje delovnega tedna tudi zasluži.

Najprimernejša varianta bi bila, da bi delali v soboto do 11. ure.

JANEZ PRESEL —
predsednik mladinske organizacije

Ob sodelovanju vseh političnih in družbenih organizacij

Menim, da ni razloga proti skrajševanju delovnega tedna, če bi poostriili delovno disciplino, odpravili zamujanje ob prihodu v službo in podaljševanje malice, če bi zmanjšali izmet in podobno. Zavzemam se za tisto varianto, ki pravi, naj bi nehali delati ob 11. uri in bi imeli razliko med 48- in 45-urnim delovnim tednom plačano. Tisti, ki pa redno zamujajo, naj bi dobili plačanih le 45 ur.

MARJAN ŽUGEL —
direktor analitsko-statističnega oddelka

Lahko pričnemo takoj

V uvedbi 45-urnega delovnika vidim pričetek konkretne akcije za humanizacijo dela, ki ji je treba dati vso podporo in omogočiti njeno uresničenje. Ta problem želim prikazati v luči naše ekonomike.

Uvedba 45-urnega delovnika bi zmanjšala naš planirani delovni čas za 396.890 delovnih ur, kar pomeni, da moramo realizirati plan ne v 12, temveč v 11,2 meseca. Glede na planirani plačani fond pa bi nas stalo 80,5 milijona dinarjev. Ost problema pa je v tem, da se zaslužki kolektiva glede na sedanji 48-urni delovnik ne zmanjšajo. To je možno realizirati edino na ta način, da produktivnost poraste za 4,5%, ki nam nadomesti omenjeni izpad ur. Možnosti za to nadomestitev je več, tako s finančne strani kot s strani izkoriščanja delovnega časa. V preteklem letu smo imeli po odbitku državnih praznikov 166.549 ur opravičenih plačanih izostankov, kar predstavlja že okrog 42% nadomestila omenjenega izpada. Če k temu prištejemo še 6.747 ur neplačanih izostankov, se nam kritje še poveča. V zvezi s tem bi bilo treba zaostriiti disciplino in uvesti strogo ekonomiko razpoložljivega časa. Če k tem ugotovljenim izpadom prištejemo še vse neugotovljene zamude, tako med delovnim časom kot

pri prihajanju na delo, lahko trdimo, da bi ta izpad v celoti pokrili. Ne smemo pa iskati nadomestila v zaposlovanju novih kadrov ali v povečanju nadurnega dela in v vseh tistih načinih, ki nam finančni rezultat zmanjšajo, ker bi se osebni zaslužki ne mogli obdržati v isti višini. Po finančni strani izpad nadomestimo s tem, da pričnemo hitreje obračati sredstva in hitreje finalizirati.

Glede obračuna sem mišljenja, da bi se obračunal dejansko

opravljeni fond ur, saj bi se pral, če smo pripravljene izpad nadomestiti z dejansko večjo produktivnostjo, pri delu zvečati faktor in bi zaslužki kolektiva ne bili prizadeti. Če pa pričevane produktivnosti ne bi bile se bo to odražalo tako na faktoru kot na zaslučkih.

Še odgovor na vprašanje, kako bi pričeli s 45-urnim delavnikom

Glede na sistem nagrajevanja ki je uveden v tovarni, to vprašanje odpade. Lahko pričnemo kaj!

V skladu z zakoni

Po izrecnem določilu 5. odstavka 166. člena zakona o delovnih razmerjih more delavski svet gospodarske organizacije s poprejšnjim soglasjem občinskega zbora proizvajalcev vpeljati 45-urni delovni teden.

Načeloma je torej za uvedbo 45-urnega delovnega tedna potrebno dvojce:

a) najprej soglasje občinskega zbora proizvajalcev,

b) nato pa sklep delavskega sveta, da se tak delovni teden uvede.

Vendar pa je pri uvedbi 45-urnega delovnega tedna seveda potrebno upoštevati še druga določila Zakona o delovnih razmerjih, ki so v zvezi z delovnim časom.

Tako moramo upoštevati določilo 210. čl. tega zakona, ki pravi, da imajo delavci med delom pravico do odmora, ki traja 30 minut, v vseh tistih podjetjih, ki imajo enkratni in nedeljni delovni čas.

Podjetje torej ne more na noben način skrajšati 48-urnega delovnega tedna na ta način, da bi med tednom sploh ukinilo ali pa zmanjšalo čas odmora, ki mora trajati v vsakem primeru 30 minut. Po zakonskem določilu je dolžno skrajšati delovni čas bodisi tako, da se dela 5 krat tedensko po 9 ur in da je en de-

lovni dan v tednu prost, ali da se dela petkrat tedensko 8 ur, en dan v tednu pa 5 ur. Vendar pa na tak dan, ko bi delali samo pet ur, delavci naj ne bi imeli pravice do polurnega odmora in bi bilo torej potrebno na tak dan delati polnih pet brez odmora, to je od 6. do 9. ure.

Po zakonskem določilu morajo delavci plačilo za delovni čas, ko je dejansko delo in zvezi z delovnim časom. Če bi torej delali 45 ur na teden, pa ne bi bilo mogoče plačati delavcu 48 ur. Vprašanje enakih osebnih dohodkov ob 45-urnem delovnem tednu kot ob 48-urnem delovnem tednu bi bilo potrebno rešiti vsekakor z večjo produktivnostjo pri delu, vsak drug uklop bi bil v nasprotju s temeljnimi načeli naše splošne gospodarstva in politike, ker bi pač prejeli plačilo za manj dela.

Ob tem je seveda tudi jasno, da ni mogoče tistemu delavcu, ki bi zamujal ali podobno, plačati samo 45, ostalim pa 48 ur. Delavcu je po zakonu dovoljeno odganjati njegov zaslužek samo za isti čas, ko dejansko ni bil na delu, vse drugo pa je potrebno dopustno urediti edino le po disciplinski poti.

I. Svobljša

S prvomajske parade v Ljubljani

... in v Beogradu

ZVEZNA LJUDSKA SKUPŠČINA JE LETOS SPREJELA SKLEP, DA LAHKO GOSPODARSKE ORGANIZACIJE PO LASTNEM PREUDARU UVEDEJO NAMESTO 48-URNEGA — 45-URNI TEDENSKI DELOVNI ČAS. NEKATERA PODJETJA V JUGOSLAVIJI SO TO MOŽNOST ŽE IZRABILA IN Z NEZMANJŠANO PRODUKTIVNOSTJO NADALJUJEJO DELO

IVAN KOGOVSKEK

Glavni direktor
Koristno olajšanje

Mnenja sem, da bi bilo skrajšanje delovnega tedna za celotni kolektiv koristno, vendar samo s pogojem, da bi se bistveno zaostriila delovna disciplina. Če bi se odločili za ta korak, bi morali temeljito in tehtno preudariti vse činitele, ki bi lahko vplivali škodljivo na produktivnost.

Predvsem bomo morali primerjati sedanje finančne pokazatelje s tistimi ob skrajšanem delovnem tednu, normative, organizacijo dela in še vrsto drugih tehničnih analiz. Kljub temu, da imamo do naših naročnikov, do družbe in do drugih precej obveznosti, mislim, da bi jih kljub skrajšanju delovnega tedna lahko izpolnili.

Če bi se odločili za to zamisel, bi morali prejemati delavci tako plačo, kot da bi delali 48 ur. To pa ne bi veljalo v tistih primerih, ko bi posamezniki neupravičeno zamujali in predčasno odhajali z dela. Takim bi plačali le po dejansko opravljenih urah in ne kot ostalim za 45 ur tedensko.

Ves teden bi bilo delo normalno, v soboto pa bi končali ob 11. uri, druga izmena pa bi delala od 11. do 17. ure popoldne. Če bi delali v soboto do 11. ure dopoldne, bi lahko zlasti vozači uredili svoje opravke v Ljubljani, za kar jim je treba sedaj pisati propustnice. V soboto bi odmor odpadel. S tem bi omogočili, da bi imeli ljudje v vseh izmenah nekaj več od sobote. Prosti čas bi lahko uporabili za počitek, šport, učenje in razvedrilo.

Na UO in DS smo pred kratkim razpravljali tudi o možnostih, da bi tovarišem, ki delajo v drugi izmeni, povišali prejemke za 10%, onim, ki delajo v tretji, pa za 20%. Seveda bi povišali te prejemke le tistim, ki delajo v izmenskem delu normalno in samo v času redne izmene. Na ta način bi bolj stimulirali izmenske delavce, to bi pa podjetju omogočilo še intenzivnejše izkoriščanje strojnega in drugega parka, kar je tudi eden izmed naših končnih ciljev pri povečanju rentabilnosti poslovanja. Mislim, da bi ta način izplačane plače za skrajšani delovni čas nadomestili s prihranki na amortizaciji in s hitrejšim obračanjem.

MILAN VIDMAR —
predsednik delavskega sveta

Zamisel naj uresničujejo EE
Skrajšanje delavnika za tri ure tedensko se ne bi pri nas preveč poznalo, če bi bili bolj samodisciplinirani. To zamisel bi lahko uresničili prihodnje leto, ko bomo v celoti prešli na EE, ki bodo prevzele breme poslovanja na lastna ramena. Mnenja sem, da bi bilo najustrežnejše delati v soboto do 11. ure ali pa vsak dan od 6. do 13,30 — s tem bi med drugim rešili tudi problem vozačev z vlakom. Ogrevam pa se tudi za druge variante, o katerih pa bi morali še tehtno razmišljati.

KAREL KOROŠEC —
sekretar podjetja

Izbrati najustrežnejšo varianto

Skrajšanje delovnega tedna za 3 ure ni prenačljeno vprašanje. Nekateri ljudje v proizvodnji bi spričo teh pobud lahko rekli, zakaj skrajševati delovni teden, ko pa imamo še toliko nadur. Pojasniti je treba, da z današnjim nadurnim delom ne pokrivamo niti 50% izpada ur, ki nastane zaradi različnih opravičenih plačanih in neplačanih odsotnosti z dela, vključno z dopusti. Pri sedanjih normativih, t.j. pri potrebnem številu ur na tono proizvodnje ugotavljamo, da nam

Naše turbine za Indijo

Pred kratkim se je vrnil iz Indije naš strokovnjak za vodne turbine Leopold Šolc. Ob njegovem prihodu smo ga prosili za razgovor, kateremu se je ljubeznivo odzval.

TOV. ŠOLC! ŽELIMO, DA BI NAŠIM BRALCEM UVODOMA POVEDALI NAMEN VAŠEGA POTOVANJA V INDIJO.

Domalega odkar je Litostroj pričel s komercialnim poslovanjem, si prizadevamo, da bi z opremo za hidroenergetske objekte prodrali na indijski tržišče. Do nedavnega nismo imeli posebnega ovire na katere smo nalehali. Mednje lahko štejemo predvsem nezaupanje kupcev do neznane opreme in njene industrije in izredno hudo konkurenco ne samo evropskih, temveč tudi ameriških in azijskih turbinskih tvrdk. Zaradi vztrajnih prizadevanj našega izvoznega oddelka so sodobne tehnične koncepcije ponujene opreme in konkurenčne cene vendar pričele vzbujati pozornost pri indijskih interesentih. Možnost rupijskega plačila in kreditni sporazum med Jugoslavijo in Indijo, pa sta končno ustvarila pogoje, da so postale nekatere naše ponudbe na moč privlačne. Treba je bilo samo še razbiti nezaupanje in posli bi bili dobljeni.

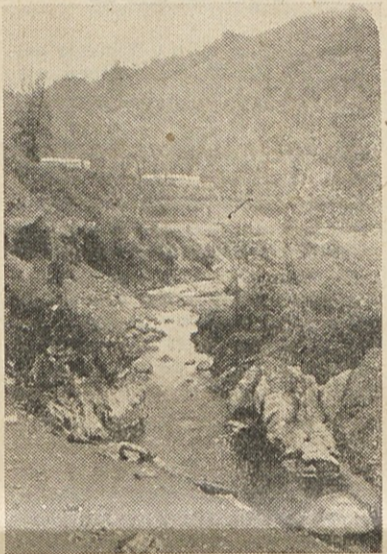
KAKŠEN JE BIL PROGRAM VAŠEGA POTOVANJA IN KJE STE POTOVALI. BRALCE BI ZANIMALO TUDI VAŠE OSEBNO POČUTJE NA TAKO OGROMNIH RAZDALJAH, ZLASTI SE, ČE UPOŠTEVAMO, DA SE PRAV SEDAJ PRIČENJA ODOBJE NEZNOSNE VROČINE, KI JO EVROPEJCI TEŽKO PRENAŠAMO.

Odpotoval sem z obsežnim programom, ker so mnoge naše ponudbe zaradi opisanih okoliščin dozorale za sklenitev posla. Moral sem razpravljati o opremi za nič manj kot 7 hidroelektrarn in dodatno še o vodostanskih loputah za dva objekta. Spričo nastopajočih vročih dni je bil moj program tudi dovolj naporen, zlasti še, ker so posamezna mesta, ki sem jih moral obiskati, na stotine kilometrov narazen, nekatera tudi po več kot tisoč kilometrov.

Iz Bombaya sem odletel na vzhod v Calcutto, od tam v Lucknow in New Delhi v centralni Indiji. Nadaljeval sem pot na skrajni jug dežele prav v Trivandrum, od tam v Madras ter ponovno v Calcutto in Bombay. V vseh teh mestih sem se razgovarjal z investitorji. Na svoji poti

odločiti niti za Jugoslavijo niti za Francijo, Švico ali Japonsko. V vseh ostalih primerih smo neposredno po mojem obisku dobili naročilo ali vsaj zagotovilo, da bo oprema naročena pri nas, ko se zaključijo komercialna pogajanja, oziroma ko bodo naše ponudbe predelane v smislu naknadnih želja kupcev. Investitor za HE Trisuli pa me je celo prehitel s tem, da je poveril naročilo Litostroju že pred mojim prihodom.

Pod že naročeno opremo spadajo 3 Francisove turbine z vodravno gredjo po 4620 KM na padcu 52 m za HE Trisuli, ki jih bo indijska vlada podarila Nepal, nadalje 2 Francisovi turbini z navpično gredjo po 13800 KM na padcu 155 m za HE Jaldhako in ena turbina iste vrste za 50.000

Reka Jaldhaka na mestu bodoče hidroelektrarne. Zadaž delavska kolonija

KM na skrajno visokem padcu 375 m za HE Periyar. K vsem turbinam bomo seveda dobavili tudi avtomatske regulatorje in ostalo pomožno opremo. Približna teža naročene opreme znaša 280 ton.

V najkrajšem času pričakujemo naročilo opreme za HE Yauno I in II. Prva bo opremljena z dvema Kaplanovima turbinama s premerom gonilnika 3,4 m, ki bodo delale na padcu 19,8 m in bodo opremljene s pločevinastim spiralnim okrovom. Druga hidroelektrarna pa bo imela dve Francisovi turbini po 24.000 KM na padcu 30 m. Pričakujemo še naročilo prav majhne Peltonove turbine za elektrifikacijo neke čajne plantaže ter 6 vodostanskih loput premera 1,5 m za že obstoječo elektrarno družbe Tata. Skupna teža te opreme bo znašala približno 1170 ton.

Če se nam sreča nasmeje, utegnemo dobiti še naročilo 2 turbin za HE Sholayar po 47.500 KM na padcu 310 m in pripadajoče vodostanske lopute v skupni teži približno 290 ton.

SO DOSEŽENI USPEHI SAD VAŠIH OSEBNIH PRIZADEVANJ?

Doseženi uspehi so rezultat skupnih prizadevanj vseh, ki so se borili za posel, od tehničnih in komercialnih obdelovalcev ponudb v našem prodajno-projektivnem biroju do predstavnikov Ingre v Indiji in naših tamkajšnjih zastopnikov. Le-ti so mi z organizacijo razgovorov znatno olajšali delo in mi omogočili, da sem ga zaključil v pičlih sedmih tednih, kar je za indijske razmere vsekakor zelo hitro.

ŽELIMO IZVEDETI, KAKŠEN JE GOSPODARSKI IN POLITIČNI POMEN SKLENJENIH IN DOGOVORJENIH POSLOV.

Obveznosti, ki bodo sledile mojemu potovanju, predstavljajo približno 750 ton opreme za leto 1962 in 700 ton opreme za leto 1963, v skupni vrednosti nekaj

manj kot 2 milijardi dinarjev. Ti posli bodo v naslednjih dveh letih torej znatno prispevali k planskim številkam naše proizvodne enote za hidravlične stroje. Mimo tega pa je njihov pomen predvsem v okoliščini, da predstavljajo prvo plasiranje naših turbin na indijski trg. Z njihovo dobavo si bomo ustvarili reference, ki nas bodo vključile med dobavitelje strojne opreme hidroenergetskih objektov v Indijo in ki bodo imele pod pogojem nenehne komercialne aktivnosti za Litostroj zelo ugodne finančne posledice. Indija je v velikanskem gospodarskem razvoju, njene potrebe po hidroenergiji so ogromne in turbine s pomožno opremo bo mogoče izvažati tja vse do tlej, dokler si Indijci ne postavijo svoje industrije vodnih turbin in si ne pridobe potrebnih izkušenj. To dobo cenim na 5 do 10 let.

KO STE NA SPLOŠNO GOVORILI O NAROČILIH, STE OMENILI TUDI HE PERIYAR S 50.000 KM. POVEJTE, PROSIM, O TEM NAROČILU KAJ VEČ.

Posebej bi rad poudaril pomen turbine za HE Periyar. Ta centrala že stoji v gorskem področju južne Indije in obratuje s tremi (Nadaljevanje na 7. str.)

V soboto, 13. maja letos, so pod izvirom Rižane v okviru proslav za občinski praznik koprške komune slovesno spustili v pogon novo črpalno postajo Rižanskega vodovoda. Črpalke, ki ju je izdelala in dobavila naša tovarna (in ki ju vidimo na sliki), potiskata v rižansko čistilnico in naprej v Koper 150 litrov vode v sekundi, kar bo ustrezalo potrebam za nekaj let. Vodovod pa bodo rekonstruirali v nadaljnjih petih etapah, za katere bo prav tako dobavljala črpalke naša tovarna. V izdelavi so za drugo fazo še tri črpalke 7 CN-3, ki bodo potiskale po 75 litrov vode na sekundo, a za naslednje etape izgradnje so že naročene 4 črpalke 5 CN-5, izmed katerih bosta dve potiskali

po 83, dve pa po 49 litrov vode v sekundi. — Druga črpalna postaja in rezervoar pri čistilnih napravah v Rižani bosta dograjena v nekaj tednih, v gradnji pa so tudi že tretja črpalna postaja in rezervoar v Portorožu in četrta črpalna postaja z dvema rezervoarjema v Smedeli. S temi postajami se bo kapaciteta Rižanskega vodovoda močno dvignila. Teda delovni kolektiv podjetja ima v načrtih še nekaj izpopolnitev in rekonstrukcij, da bi zagotovil dovolj vode vsej slovenski obali v Istri, kar terja med drugim tudi vse večji industrijski razvoj tega področja, saj je že sedaj razmerje med uporabo vode v industriji in gospodinjstvih 60 : 40 v korist prve

ZAHODNA AFRIKA novi trg za naše proizvode

Zunanjetrgovinsko podjetje ASTRA iz Zagreba je organiziralo v začetku tega leta skupino strokovnjakov iz podjetij izdelovalcev investicijske opreme z nalogo, da obiščejo nekatere zahodnoafriške države in proučijo možnosti plasmaja v teh deželah, ki so si pred kratkim časom priborile svojo neodvisnost in katerim je naša država dala na razpolago kreditno pomoč. Tej skupini je dodelilo naše podjetje mene in me zadolžilo, naj proučujem možnosti gradnje hidrocentral, cementarn in opekarn skupaj s predstavnikom Energoprojekta iz Beograda in Konstrukcijskega biroja gradbene industrije iz Zagreba. Vse stroške tega potovanja je finansirala ASTRA.

Potovali smo v Gvinejo, Ghano, Togo in Liberijo, če bi nam pa dopuščal čas, tudi v Sierro Leone, Nigerijo in Mali. Program je bil torej precej širok in optimističen, posebno še, če upoštevamo, da smo o teh tržiščih vedeli malo ali skoraj ničesar.

Dalje je treba vedeti, da so vse te dežele mlade države, ki premagujejo povsem začetniške težave ob skoraj popolnem pomanjkanju strokovnih kadrov, saj o kakršni koli pozitivni dediščini bivših kolonizatorjev skoraj ni sledi. Skrajna zaostalost in velika revščina sta posebno izraziti v bivših francoskih kolonijah.

Gvineja

Naš prvi obisk je veljal tej deželi z izrednimi in neslučenimi naravnimi bogastvi, hkrati pa je to dežela popolnoma zaostala in prav legendarno revna, kar je skoraj neverjetno za 20. stoletje. Vsa dežela, ki je po površini enaka Jugoslaviji, ima le nekaj plantaziranih površin banan in ananasa, sicer jo pa pokrivajo divje savane in neprehodne džungle. Ves njen hidroenergetski sistem obsega edino hidrocentralo GRANDES CHUTES, instalirane moči 9 megavatov, čeprav je v deželi obilo vodne energije rek: Niger, Konkoure, Tinkisso, Milo, Makona in drugih. Zaradi tega tudi nova država posveča vso pozornost elektrifikaciji dežele, ki naj ji pomaga iz podedovane zaostalosti.

O gradnji hidrocentral smo vodili razgovore z »Nacionalnim podjetjem za elektrifikacijo dežele« (Enterprise National d'Électricité de la République de Guinée), ki je bilo ustanovljeno šele v februarju letos, po nacionalizaciji privatnega podjetja, ki je bilo v rokah francoskega kapitala. Jasnno je, da v taki situaciji nismo mogli pričakovati, še manj pa zahtevati od novega podjetja, ki je samostojno v sestavu Ministrstva javnih del, konkretnih in izdelanih planov. Edini podatek, ki so nam ga dali, je bil ta, da so nam določili področje, v katerem bi naj naša podjetja v okviru danačnega kredita izvršila hidrološke raziskave, študij hidroenergetskih sistemov, projektiranja in gradnjo kompletnih hidrocentral in daljnovodov. To področje obsega 10 reginov Gornje in Gozdne Gvineje (Haute Guinée in Guinée Forestière) in več kot polovico skup-

nega teritorija republike Gvineje. Da bi dobila vsaj grobo podobo o prilikah in možnostih gradnje ter o sedanjih in bodočih potrebah električne energije na tem področju, sva se s predstavnikom Energoprojekta kot prva Jugoslavana odpravila na 3.000 km dolgo pot po notranjosti dežele.

Po povratku v Conacry, glavno mesto Gvineje, sva z generalnim direktorjem podjetja za elektrifikacijo sestavila prioriteten program gradnje in ostalih raziskovalnih del in okvirno pogodbo.

Razen gradnje hidrocentral so za naše podjetje zanimive še opekarne, od katerih se bo ena gradila (Nadaljevanje na 7. str.)

Maršal Tito in predsednik Toga Silvanus Olimpio ob svečanosti pri slapu Kpimé

Cevovod s strojnico HE Periyar. Prostor za četrti cevovod je do bro viden

da sem obiskal tudi gradbišči dveh hidroelektrarn.

VAŠE TEHNIČNE IN KOMERCIALNE SPOSOBNOSTI NAM DAJEJO ZAGOTOVILO, DA JE BILA VAŠA POT USPEŠNA. KLJUB TEMU PA ŽELIMO IZVEDETI, KAKŠNA NAROČILA STE USPELI DOBITI V INDIJI.

Mislím, da sem z uspehom svoje poti lahko zadovoljen, saj se samo v primeru HE Sholayar razgovori niso končali tako, kot sem želel: investitor se še ni mogel

TEHNIKA

Časopis »TEHNIKA«
organ Zveze inženirjev
in tehnikov Jugoslavije,
izhaja vsakega prvega
v mesecu

Obsega:

1. Splošni del tehnike
2. Naše gradbeništvo
3. Rudarstvo in metalurgijo
4. Strojništvo in elektrotehniko
5. Kemično industrijo
6. Prehranjevalno industrijo
7. Promet
8. Organizacijo dela
9. Obvestila industrijskih podjetij o njihovih proizvodnih in tehničnih dosežkih

Vsaka številka obsega približno 250 strani velikega formata 21 x 29 cm

Letna naročnina 12.000 din
Posamezna številka 1.250 din
Naročila pošiljajte na naslov:

DIREKCIJA ZA IZDAVAČKU
DELATNOST »TEHNIKA«,

Beograd, Kneza Miloša 7/II,
telefon 30-106, 30-057 in 30-024

Litostroj

Pred nedavnim so naši ljudje pripeljali na Sorško planino novo straniščno školjko. Ker je bil že večer, so jo postavili pred stranišče, da bi jo imeli naslednji dan pri roki, ko bi jo montirali. Ko so jo drugo jutro hoteli vgraditi na svoje mesto, so ugotovili, da se je nekdo ponoči zelo zmotil

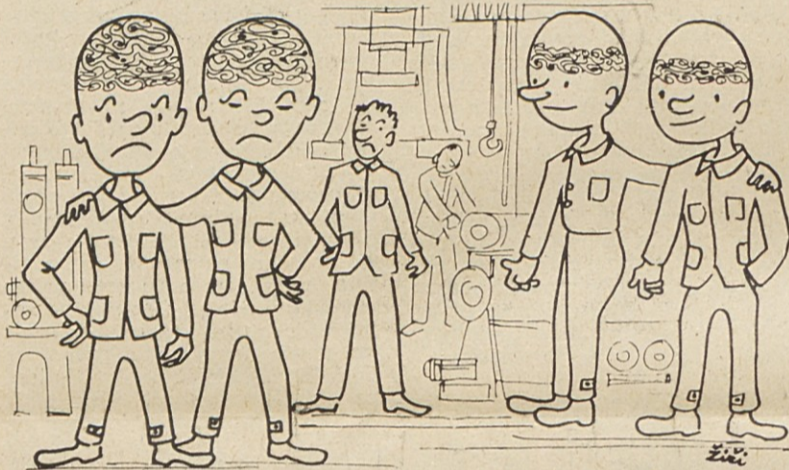

Vratar: »Kaj pa nosiš v aktovki?«
Delavec: »K...kh...kh...avo.«

NAJ SE SMEJE VES KOLEKTIV

V tovarni se dnevno godi nešteto drobnih zabavnih dogodkov. Vsak dan se dogajajo nepravilnosti in »škandalčki«, ki bi jih lahko na smellen način posredovali vsemu kolektivu. Sporočajte nam vse te »drobnarije«. Hvaležni vam bomo. Naš telefon je 458, lahko pa jih puščate tudi v nabiralnikih, ki so razmeščeni po vseh obratih. Naj se zabavnim in drugim dogodkom smeje ves kolektiv in ne le vaš oddelek

INTELIGENTEN SEM, PA ZAPIK!

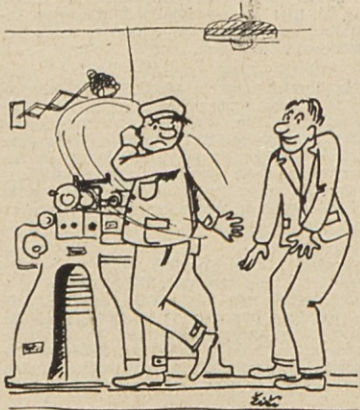

Naša kadrovska služba ima v načrtu, da bo v prihodnosti psihološko testirala (ugotavljanje inteligentnosti in osebnosti človeka) člane našega kolektiva. V zvezi s tem se je pri nekaterih tovarijih, ki se imajo, kar se inteligentnosti tiče, za visoko razumne, začel pojavljati odpor proti znanstvenemu ugotavljanju njihovih duševnih sposobnosti. Nihče ne dvomi v njihove razumske sposobnosti, čudno pa je le, da jim testiranje ni nič pri srcu

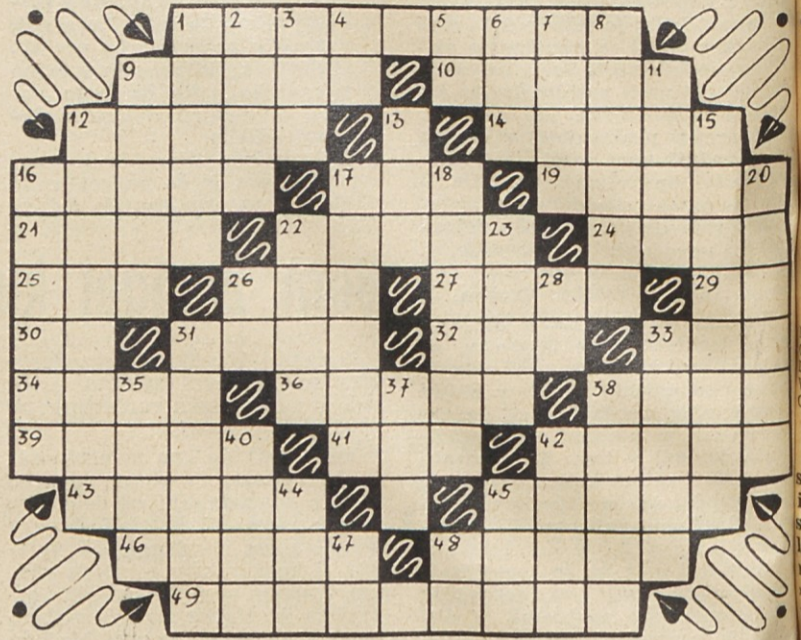
»Dobro jutro, Jaka! Ze navsegodaj nasekan?«
»Ja k...kaj pa! Lahko je bit popoldne pjan. Ampak zjutri.«

PRIGANJAC

Priganjac: »Dejmo, dejmo, fant, pritisni!«

Delavec: »Ja, bom že pritisnil, ampak tebi eno okoli ušes.«
(Od takrat naprej je priganjal samo z delovnim zgledom — in »priganjal« je huje kot z jezikom)

Vodoravno

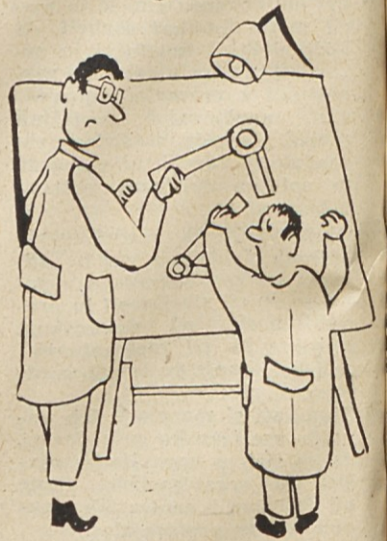
1. Jugoslovansko obmorsko mesto, 5. Insekt, 10. Reka v Srbiji, 12. Del taborniške opreme, 14. Važen član ladjske posadke, 16. Gradbeni predelavec (spaćenka), 17. Afriška reka, 19. Previdnost, 21. Vrsta pritiska, 22. Predsednik afriške države, 24. Pušavski otok, 25. Močna oksidacija (3. sklon-obratno), 26. Premik, 27. Sorodnik, 29. Kratica za 1000 m, 30. Eno od treh enakih imen modernega plesnega ritma, 31. Tse tse muha, ki povzroča spalne bolezni, 32. Zensko ime, 33. Žival z lepim perjem, 34. Poziv, 36. Ovinek (srbohrv.), 38. Plemiški naziv (angleški), 39. Ubravnost, 41. Kratica za ljubljansko tovarno testenin, 42. Jugoslov. republika, 43. Država na daljnem vzhodu, 45. Nesramne — hudobne, 46. Kmet (srb.), 28. Močan udarec iz obrata (pri nogometu), 49. Ime psa, najboljšega filmskega igralca vseh časov.

Navpično:

1. Stik, 2. Uboj, 3. Kratica jugosl. telekomunik. zavoda, 5. Dva soglasnika, 6. Skrajšano moško ime, 7. Šiparsko moško ime, 8. Sadna jed, 9. Vrsta poklica, 11. Vrsta igralne karte, 12. Najboljši pevec vseh časov (pokojni), 13. Čistilno sredstvo, 15. Eden izmed obratov bivše mehanške obdelave, 16. Vrsta psov(ednina), 17. Opera, ki je bila v pretekli sezoni na repertoarju ljublj. opere (fon), 18. Vrsta propagandnega materiala (množ.), 20. Uzakonitev, 22. Raven, 23.

Posledice poškodbe, 26. Kraj blizu Ljubljane (obratno), 28. Kratica zloglasne nemške vojaške stranke, 31. Vrsta poklica, 33. Opravki, 35. Zelo hlapljiva tekočina, 37. Vrsta radijskih valov, 38. Vrsta blaga, 40. Znano Gorkijevo delo, 42. Tarnanje pri bolečini, 44. Vrsta rastline (za tkanine), 45. Majhna stezica, 47. Majhen del celine, 48. »Ven« po ljubljansko.

ŠE ENA VINSKA

Rešitev problema prostorov na Gospodarskem razstavišču

REŠITEV POSETNIC IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

Tovarniški gasilec in Vodja energetskega obrata
Pošetnici je pravilno rešila S. Bošnjak.

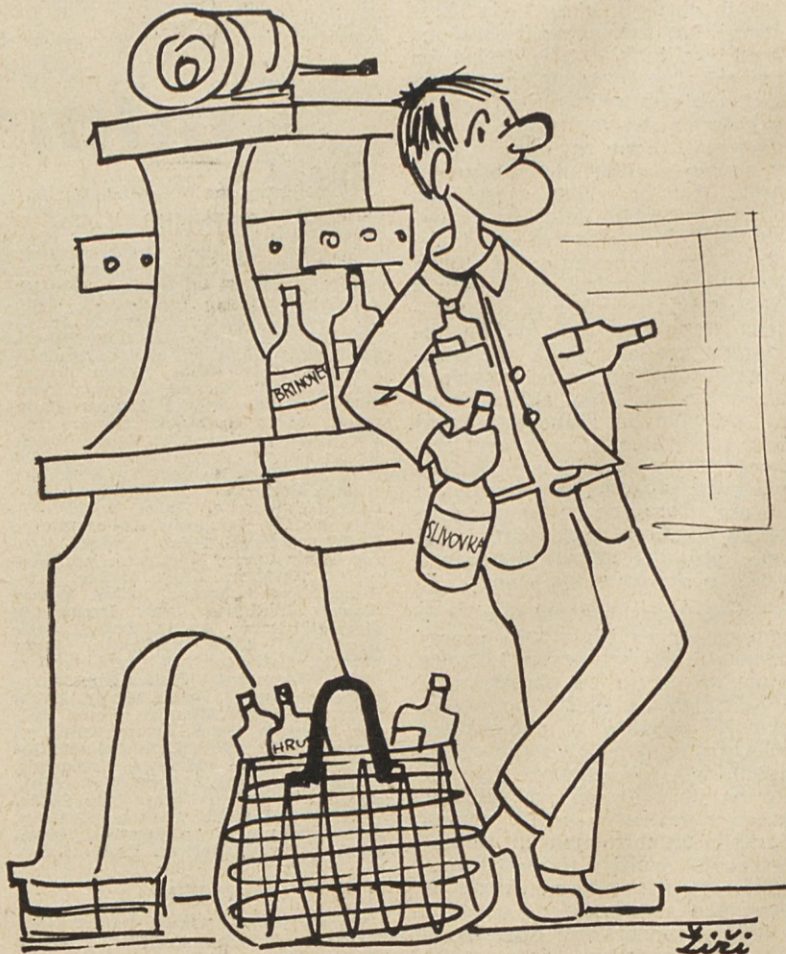
LESENI DROG BI MU PRIHRANIL BOLEČINE

Topilec A. P. je poskušal z železnim drogrom ustaviti premikajoči se normalnotirni plativoz. Potisnil je drog pod kolo vozaka ki ga je le-ta izpodrinil, tako da je udaril topilca po levi nogi. Za delo je bil onеспособljen tri najst dni.

Pri vsakem delu je treba uporabljati primerno sredstvo.

Oddelek HTV

TUDI TO SE ZGODI

V enem izmed naših obratov lahko dobite med delovnim časom vedno silce žganja — po nižani ceni. Obveščamo vse ljubitelje žgane opojnosti, da mojster, pri katerem dela iznajdljivi prodajalec, vsem pivcem zatisne obe očesi. »Prodajalna« je odprta od 6,30, ko prične delavec delati, do 13,30, ko se odpravi z delovnega mesta

STROJNIŠKI VESTNIK

glasilo oddelka za strojništvo, inštituta za turbostroje, društva strojnih inženirjev in tehnikov LR Slovenije

Prinaša aktualne članke iz strojništva, pregled domače in tuje strokovne literature, društvene vesti poročila o delu in uspehih vseh vodilnih tovarn strojne industrije

Izhaja dvomesečno v nakladi 3000 izvodov

Uredništvo in uprava:
LJUBLJANA,
Aškerčeva ulica 16

AVTOMOBILISTI

Če se vam pokvari avtomobil, vam ga hitro, solidno in po pavšalni ceni popravi skupina avtomobilistov. Vse podrobnejše informacije dobite po telefonu 323.

KINO

- 26., 27. in 28. V. ameriški barvni cinemascope film OVČAR
- 29., 30. V. francoski vistavision film REČELASA JULIJA
31. V. — 1. VI. sovjetski barvni film LETA MLADOSTI
- 2., 3. in 4. VI. ameriški barvni cinemascope film CAJ IN SIMPATIJA
- 5., 6. VI. francoski barvni film SESTANEK Z VRAGOM
- 7., 8. VI. nemški film JAZZ — LJUBEZEN IN PESEM
- 9., 10. in 11. VI. ameriški cinemascope film HRABRI IN SMELI
- 12., 13. VI. italijanski barvni cinemascope film MASČEVALEC
- 14., 15. VI. francoski vistavision film TA STRUP

MATINEJA

28. V. 8 barvnih risank
4. VI. domači film Otok galebov
11. VI. dokumentarni film REŠEVALCI
18. VI. domači film ČRNI BISERI

Časopis »Litostroj« izhaja mesečno (s posebnimi prilogami) v nakladi 4500 izvodov — Ureja ga uredniški odbor — Odgovorni urednik Peter Likar — Telefon uredništva 33-511, interno 458 — Glavni urednik 343 — Cena posamezni številki v prodaji 10 din — Poština plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo — Tiska tiskarna ČZP »Primorski tisk« v Kopru